

Äänestysaluejaon muuttaminen

KH 15.08.2022 § 268
3515/00.00.00.01/2022

Vaalilain 8 §:n mukaan kunta muodostaa yhden äänestysalueen, jolle sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueiden pinta-alasta tai asukasmäärästä ei vaalilaissa ole tarkempia määräyksiä. Äänestysalueista päättää valtuusto.

Vaalilain 8 § 2 momentin mukaan valtuuston päätös äänestysalueista tulee voimaan kalenterivuoden alussa, jos se on tehty ja siitä on ilmoitettu Digi- ja väestötietovirastolle sen määräämällä tavalla viimeistään voimaantuloa edeltävän vuoden elokuussa.

Valtuuston päätöksellä muutettu äänestysaluejako on voimassa 1.1.2023 alkaen toimitettavissa vaaleissa ja kansanäänestyksissä, jos valtuuston päätös on tehty ja siitä on ilmoitettu 31.8.2022 mennessä Digi- ja väestötietovirastolle (DVV). Ilmoitus asiasta tehdään Digi- ja väestötietovirastolle.

Mikäli äänestysalueenmuutoksessa on kysymys äänestysalueiden yhdistämisestä, muutoksen rekisteröinti on teknisesti yksinkertainen toimenpide.

Joensuussa on äänestysalueita muutettu viimeksi valtuuston päätöksellä 28.4.2014 § 52. Perusteina äänestysalueiden vähentämiselle/yhdistämiselle olivat:

- Äänestysalueet, joissa käy varsinaisena vaalipäivänä äänestämässä alle 100 henkilöä. Tämä saattaa vaarantaa vaalisalaisuuden.
- Äänestysalueilla ei ole kaupungin omistamia rakennuksia.
- Äänestämisen painopiste siirtyy ennakoäänestykseen ja sähköinen vaaliluettelo helpottaa vaalilautakuntien työskentelyä.
- Vaalilautakuntien jäsenten saaminen, erityisesti kuntavaaleissa, on vaikeaa.

Vuonna 2014 esitetyt äänestysalueet yhdistettiin lukuun ottamatta äänestysalueita Kovero, Ukkola ja Louhioja. Kyseiset äänestysalueet haluttiin vielä tuolloin säilyttää.

Kaupunginhallitukselle esiteltiin kokouksessa 4.4.2022 olisiko mahdollista valmistella äänestysaluejaon muuttamista koskeva asia kaupunginvaltuuston päätettäväksi siten, että vuonna 2014 yhdistämättä jääneet äänestysalueet toteutettaisiin. Kaupunginhallitus antoi luvan asian jatkovalmistelulle. Lisäksi sovittiin, että valmistelun yhteydessä selvitetään ennakoäänestysmahdollisuuden lisäämistä esim. kirjastoautossa nyt yhdistettävillä alueilla.

Voimassa olevan äänestysaluejaon mukaan Joensuussa on 26 äänestysaluetta. Aluevaaleissa 2022 Joensuun kaupungissa oli yhteensä 64 416 äänioikeutettua, joista äänioikeutta käytti 28 093. Nyt esitetään kolmen pienimmän äänestysalueen 025 Louhiojan, 023 Ukkolan ja 019 Koveron yhdistämistä samoin kuten esitettiin vuonna 2014 siten, että Louhiojan äänestysalue yhdistettäisiin äänestysalueeseen Eno, Ukkolan äänestysalue yhdistettäisiin äänestysalueeseen Uimaharju ja Koveron äänestysalue yhdistettäisiin äänestysalueeseen Tuupovaara. Näin ollen esitettävän muutoksen myötä äänestysalueita olisi jatkossa 23.

Perusteet äänestysalueiden yhdistämiselle ovat kutakuinkin edelleen samat kuin vuonna 2014 esitetyt:

- Vaalisalaisuuden turvaaminen varsinaisena vaalipäivänä
- Koverossa ja Ukkolassa käytettävien äänestystilojen huono sopivuus äänestämiseen
- Äänestämisen painopiste myös kyseisillä äänestysalueilla on siirtynyt ennakoäänestykseen
- Sähköinen vaaliluettelo ei ole käytössä kyseisillä yhdistettäväksi ehdotetuilla alueilla

- Vaalilautakuntien jäsenten ja varajäsenten saaminen on ollut todella haasteellisista viimeisimpiin vaaleihin
- Äänestysalueet yhdistämällä saadaan Enon, Uimaharjun ja Tuupovaaran äänestysalueista riittävän kokoisia, verrattuna muihin äänestysalueisiin ja vaalipäivänä äänestyspaikalla on riittävästi äänestäjiä, jolla on vaikutusta vaalilautakuntien toimintaan.

Aluevaaleissa 2022 äänioikeutettuja Louhiojassa oli 632, Ukkolassa 433 ja Koverossa 388. Äänioikeutta ennakkoäänestyksessä käytti Louhiojassa 181 henkilöä (28,6 %), Ukkolassa 105 (24,2 %) ja Koverossa 76 (19,6 %). Suurin osa näiden äänestysalueiden ennakkoäänistä käytiin antamassa lähimmässä ennakkoäänestyspaikassa Enossa, Uimaharjussa ja Tuupovaarassa. Varsinaisena vaalipäivänä Louhiojassa äänesti 132 äänioikeutettua (20,9 %), Ukkolassa 84 (19,4 %) ja Koverossa 93 (24 %).

Vaalilaissa on määräyksiä koskien pieniä äänestysalueita. Mikäli äänestysalueiden yhdistäminen tehtäisiin, ei vaalien aikana tarvitsisi huomioida pieniä äänestysalueita koskevia määräyksiä.

Vaalien toimittamiskustannuksista vastaavat pääsääntöisesti oikeusministeriö ja kunnat. Oikeusministeriö vastaa seuraavista vaalikustannuksista:

- vaalitietojärjestelmän kustannukset,
- äänioikeusilmoitusten kustannukset,
- äänestyslippujen, kuorien ja lomakkeiden sekä tarvikkeiden kustannukset,
- lähetekuorten postimaksujen kustannukset,
- ulkomailla tapahtuvan ennakkoäänestyksen kustannukset ja
- vaalipiirilautakuntien kustannukset.

Kunnat vastaavat keskusvaalilautakunnan menoista sekä ennakkoäänestämisen ja vaalipäivän äänestämisen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista pitäen sisällään vaalitoimitsijoiden sekä vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien jäsenten ja varajäsenten palkkiot ja muut kulut. Oikeusministeriö suorittaa kunnalle eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän kutakin kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden. Presidentinvaalissa korvaus suoritetaan kaksinkertaisena, jos vaalissa toimitetaan toinen kierros.

Vaikka tässä yhteydessä ei tehdä päätöstä ennakkoäänestyksen eikä vaalipäivän äänestyspaikoista, joista vaalilain mukaan päättää kunnanhallitus, on asian valmistelun yhteydessä selvitetty liikkuvan ennakkoäänestysmahdollisuuden (äänestysbussi/kirjastoauto) tuomista yhdistettävälle äänestysalueille ja valmistelua jatketaan siten, että kirjastoauto ennakkoäänestyspaikkana tuodaan kaupunginhallituksen käsitelyyn myöhemmin. Uusien äänestystapojen tuominen vaalien ennakkoäänestykseen toivotaan aktivoivan äänestäjiä ja lisäävän äänestysaktiivisuutta. Valmistelua jatketaan edelleen ja asia tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi, kun on aika päättää seuraavien vaalien ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyspaikoista.

Yllä selvitetyn mukaisesti on hallintopalveluissa valmisteltu äänestysaluemuutosta siten, että uusi äänestysaluejako olisi seuraava:

Vanha äänestysalue:	Uusi äänestysalue
001 Noljaanmäki	001 Noljaanmäki
002 Nolja	002 Nolja
003 Linnunlahti	003 Linnunlahti
004 Kanervala	004 Kanervala
005 Keski-kaupunki	005 Keski-kaupunki
006 Kaupungintalo	006 Kaupungintalo
007 Penttilä	007 Penttilä
008 Niinivaara	008 Niinivaara
009 Hukanhauta	009 Hukanhauta
010 Karsikko	010 Karsikko
011 Mutala	011 Mutala
012 Rantakylä	012 Rantakylä

013 Pataluoto	013 Pataluoto
014 Utra	014 Utra
015 liksenvaara	015 liksenvaara
016 Heinävaara	016 Heinävaara
017 Kiihtelys	017 Kiihtelys
018 Tuupovaara	018 Tuupovaara
019 Kovero	018 Tuupovaara
020 Hammaslahti	019 Hammaslahti
021 Reijola	020 Reijola
022 Niittylahti	021 Niittylahti
023 Ukkola	022 Uimaharju
024 Uimaharju	022 Uimaharju
025 Louhioja	023 Eno
026 Eno	023 Eno

Erityisryhmien äänestysalueeseen (asunnottomien, laitoksissa asuvien ja ulkomailla vakinaisesti asuvien äänioikeutettujen) ei tule muutoksia, vaan se pysyy entisellään (006).

Yllä olevan muutoksen myötä aluevaalien äänioikeutettujen lukumäärällä olisi äänioikeutettuja Enon äänestysalueella 2570, Uimaharjun äänestysalueella 1857 ja Tuupovaaran äänestysalueella 1291. Tämän jälkeen alle 1000:n äänioikeutetun äänestysalueita enää kaksi: Heinävaara 977 ja Kiihtelys 822.

Äänestysaluemuutoksien myötä muuttuvat myös useiden äänestysalueiden äänestysalunumerot.

Liitteenä uusi äänestysalueita koskeva kartta ja luettelo uusista äänestysalueista. Oheismateriaalina vanha äänestysalueita koskeva kartta, raportti aluevaalien äänestysaktiivisuus kunnassa KT10, josta käy ilmi äänestysalueittain äänioikeutetut, ennakkoon äänestäneet, vaalipäivänä äänestäneet ja äänestäneet yhteensä, luettelo uusista äänestysalueista laskettuna aluevaalien äänioikeutettujen lukumäärillä, kunnan asukkaat äänestysalueittain rekisteritilanne 31.1.2022 DVV (uudempaa ei ole tilastosta saatavilla) ja kirje DVV Äänestysaluejaon muuttaminen vuodelle 2023 ja siitä ilmoittaminen digi- ja väestötietovirastolle.

Valmistelija: hallintopalvelut

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

yhdistää äänestysalueen Kovero äänestysalueeseen Tuupovaara, äänestysalueen Ukkola äänestysalueeseen Uimaharju ja äänestysalueen Louhioja äänestysalueeseen Eno liitteenä olevan äänestysaluekartan ja äänestysalueluettelon mukaisesti. Erityisryhmien äänestysalueeseen ei tule muutoksia, vaan se pysyy entisellään.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Asiakirjahallintopäällikkö Anne Lipponen oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.